

Сергій Мартинов

Житомирський державний університет імені Івана Франка

Науковий керівник: А. В. Зорницький, к. філол. наук, доцент

**ЖАНРОВО – СТИЛІСТИЧНІ ОСОБЛИВОСТІ ПЕРЕКЛАДУ
АНГЛІЙСЬКОЇ ДЕТЕКТИВНОЇ ЛІТЕРАТУРИ УКРАЇНСЬКОЮ
МОВОЮ.**

У сучасному світі детектив є одним із найпопулярніших жанрів. Він належить до так званої «масової літератури» й тому розрахований на широку аудиторію. Популярність детективу виявляється не тільки в збільшенні кількості публікацій самих творів, а й у плані зростання супутніх видань: реклами в газетах і журналах, критичних статей, бібліографічних збірок і т.д. Зростає читацький інтерес до детективу і в результаті маніпулювання читацьким інтересом в рамках трансмедійної культури: на основі детективної літератури створюються інші продукти масової культури – телесеріали і кінофільми, автори ж детективів періодично стають героями газетних і журнальних публікацій, учасниками телевізійних ток-шоу та інших телепередач. Попри існування численних досліджень детективу, його вивчення залишається актуальним, оскільки відбуваються трансформації жанру, з'являються нові різновиди кримінальних романів тощо. Дослідження жанрової та стилістичної специфіки детективу наразі на часі, тому що, описуючи структурні, композиційні та сюжетні особливості детективних творів, дослідники рідко розглядають їхній лінгвістичний і стилістичний апарат, мотивуючи це посередністю детективного стилю, шаблонністю використовуваних мовних засобів, запрограмованістю персонажів і сюжетних ходів, тощо.

Актуальність теми дослідження обумовлена підвищеним інтересом дослідників до детективного жанру, затребуваного широкою читацькою аудиторією, і його недостатньою вивченістю на сучасному етапі розвитку лінгвістичної науки.

Детектив як жанр має свої особливості, які обов'язково потрібно враховувати під час перекладацької діяльності. Звертаючись до вивчення детективного жанру,

варто зазначити, що дослідження його розвитку і проблематики, особливостей стилю, композиції, проблем перекладу в літературознавстві зокрема та перекладознавстві загалом не отримали достатнього висвітлення. У свідомості читачів і критиків детектив був пов'язаний з масовою «розважальною» літературою, якій приписували шаблонність сюжетів, безідейність, низький художній рівень. Лише після певного перегляду уявлень про детектив критики визнали його як самостійний жанр літератури. Для детективу характерні стрімкий розвиток подій, швидкий темп оповіді, монтаж коротких динамічних епізодів, стислі діалоги, різні повороти у розв'язанні загадки-гри, з якими найчастіше пов'язані відсутність розлогої експозиції, докладних фізичних і духовних портретів персонажів, старанно виписаних пейзажів. Ці характеристики визначають особливості мови детективних творів.

Основною ознакою детективу, що вирізняє його з-поміж інших прозаїчних жанрів, є обов'язкова присутність загадки. І саме ця ознака є вирішальною при визначенні того, чи є твір детективом при його «змішуванні» з іншими жанрами (поліцейський роман, пригодницький роман, трилер, любовний роман). Якщо загадки в творі немає, відповідний твір не можна вважати детективом.

Правильний переклад специфічної лексики англійської мови передбачає врахування особливостей одиниць мови оригіналу, їх денотативної і конотативної семантики, структурних якостей.

Перекладаючи з іноземної мови текст, який відображає національно-культурні стереотипи людських відносин, звичаїв і подій, перекладачеві необхідно використовувати ресурси рідної мови, уявляти, як були б названі нею ті чи інші явища, якщо б вони існували в житті його народу.

Проведене дослідження проблематики перекладу детективних творів показує, що перед тим, як починати перекладати детективний твір, потрібно проаналізувати його особливості, а саме структуру художнього тексту на лексичному, семантичному та стилістичному рівнях. Перекладачам детективних творів, як і письменникам, необхідний багатобічний життєвий досвід, знання проблем художнього перекладу, а саме: співвідношення контексту автора й

контексту перекладача, проблеми точності й вірності, збереження національного забарвлення, проблеми передачі історичного колориту твору, проблеми дотримання індивідуальної своєрідності оригіналу, проблеми передачі часової дистанції, проблеми передачі рис літературного напрямку. Певні труднощі становить переклад розлогих термінологічних лінгвістичних пояснень словотвірного та етимологічного характеру, коли до них включені латинські слова. Щоб не порушити семантику всього фрагмента, перекладачі зазвичай зберігають і латинське, і англійське слово.

Переклад має особливо важливе міжкультурне значення, бо дає можливість стати частиною іншої культури та зрозуміти її особливості. Гідне ставлення не лише до оригінальної, а й до перекладної літератури та її творців є важливим чинником та складником національного відродження.

ЛІТЕРАТУРА

1. Бовсунівська Т.В. Теорія літературних жанрів: Жанрова парадигма сучасного зарубіжного роману / Т. Бовсунівська. – К.: Видавничо-поліграфічний центр «Київський університет», 2009. – 519 с.
2. Дученко Л. В. Жанрово-лінгвістичні особливості темпорально-оповідальної структури художнього тексту (на матеріалі англomовної детективної прози 20 сторіччя) / Л. В. Дученко; Одес. нац. ун-т ім. І. І. Мечникова. – Автореф. дис... канд. філол. наук: 10.02.04. — О., 2004. — 22 с.
3. Детектив как разновидность жанра // Дискуссионный клуб. - 2010. - Режим доступа : Кавелти Дж. Канонизация, современная литература и детектив / Кавелти Дж. / Пер. и вступ. слово В. Дёмин, Т. Амирян. // Литература XX века: итоги и перспективы изучения. Материалы седьмых Андреевских чтений. - М. : Экон, 2009. - С. 380-393.
4. Кузнецова Л.А. Стил ь и жанр художественного произведения. Стилиевые особенности жанровых разновидностей англ ийского и американского романа / Кузнецова Л.А., Викторoвская И.В., Байбакова И. М. - Львов: Изд-во при Львов. гос. ун-те изд., 1987. - 126 с.

5. Хан О. Особливості перекладу реалій у контексті детективної оповіді // Південний архів (Збірник наукових праць. Філологічні науки). – № 46. – 2009. – с. 105-108

ВІДОМОСТІ ПРО АВТОРА

1. Мартинов Сергій Анатолійович.
2. Житомирський державний університет імені Івана Франка.
3. Навчально-науковий інститут іноземної філології.
4. Магістр.
5. Зорницький Андрій Володимирович доцент, кандидат філологічних наук.
6. Жанрово – стилістичні особливості перекладу англійської детективної літератури українською мовою.
7. Обраний напрям роботи конференції – online.
8. Контактний телефон: +38-063-215-54-54
9. Електронна адреса: martunov.s@gmail.com